

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI**
SECȚIA ȘTIINȚE EXACTE ȘI INGINEREȘTI
bd. Ștefan cel Mare , 1
MD-2028 Chișinău, Republica Moldova
Tel. (373-22) 21-24-68
Fax. (373-22) 21-24-68
E-mail: ssit@asm.md

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA**
DIVISION OF EXACT AND
ENGINEERING SCIENCES
Ștefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel. (373-22) 21-24-68
Fax. (373-22) 21-24-68
E-mail: ssit@asm.md

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIETȚII A AȘM

asupra raportului științific al Programului de Stat 20.80009.5107.01

Studii genetico-moleculare și biotehnologice ale florii-soarelui în contextul asigurării managementului durabil al ecosistemelor agricole

Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor

Director de proiect: acad. Duca Maria

Perfectat în baza audierii raportului științific anual al implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării la Ședința comună a AȘM și Senatul Universității de Stat din Moldova din 07.12.2021

S-a discutat: Raportul pe proiectul de cercetare din cadrul Programului de Stat (2020-2023), etapa anului 2021 20.80009.5107.01 Studii genetico-moleculare și biotehnologice ale florii-soarelui în contextul asigurării managementului durabil al ecosistemelor agricole, director proiect acad. DUCA Maria, Universitatea de Stat din Moldova

S-a decis prin vot unanim:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Excelent**” (47,4).

Calificative pe criterii:

1. *Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute pe durata executării/implementării proiectului – “Excelent”.*

Scopul, obiectivele proiectului corelează direct cu prioritățile naționale și internaționale din domeniul biotehnologiilor agricole. Sarcinile trasate expun clar acțiunile care vin să soluționeze problemele prin cele mai moderne instrumente metodologice.

2. *Diseminarea rezultatelor obținute – “Excelent”:*

- publicații în reviste WoS cu factor de impact - 2;
- în reviste naționale de categoria B - 10;
- în alte reviste internaționale sau naționale, culegeri conferințe internaționale - 4;
- în culegeri conferințe naționale, teze la conferințe – 17.
- monografii edituri naționale – 1.
- editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale-lucrările conferențelor științifice internaționale – 1

Rezultatele obținute în proiect au fost diseminate în cadrul a 4 rapoarte orale la foruri științifice internaționale. De o valoare importantă cu impact major trebuie menționat workshop-ul internațional tematic "Climate change – sunflower resistance to drought" și organizarea Congresului Amelioratorilor și Geneticienilor din Moldova în parteneriat cu Asociația Științifică a Geneticienilor și Amelioratorilor din Republica Moldova (AȘGARM), Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor, și Centrul de Genetică Funcțională, Universitatea de Stat din Moldova (CGF, USM).

3. *Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute, materializarea rezultatelor și perspective de implementare – "Foarte bine"*.

- brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală - 2;
- materiale la saloanele de inventică (medalii, diplome, prezentări, etc) – 3.
- participări la emisiuni TV/radio – 2
- organizarea conferințe, workshop-uri – 2

Cercetările sistemice realizate în baza proiectului au asigurat obținerea rezultatelor cu important impact științific ce vizează evaluarea complexă a incidenței și evoluției patogenilor la floarea-soarelui în dependență de practicile agricole și fluctuația factorilor de mediu, care pot fi integrate în lucrările experimentale atât în condițiile țării, cât și peste hotare. Rezultatele științifice sunt materializate în 40 de lucrări științifice. Recomandările elaborate sunt orientate spre reducerea riscurilor cauzate de patogeni la floarea-soarelui, impactul cărora este în creștere pe fondalul schimbărilor climatice. Aspectul inovativ a fost confirmat prin 2 medalii de aur și o medalie de excelență la saloane internațională de inventică.

Obiecții:

Datele obținute prezintă interes teoretic, dar aspectele practice cu folosirea lor în procesul de ameliorare nu sunt reflectate

4. *Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat – "Bine"*.

În echipă sunt antrenați 2 tineri cercetători, ceea ce constituie 18,2%. Membrii echipei sunt specialiști înalt calificați, cu performanțe recunoscute la nivel național și internațional, cu activitate prodigioasă în cercetare, precum și didactică. În conformitate cu obiectivele proiectului sunt antrenați specialiști din genetica vegetală, biologia moleculară, științe geonomice, amelioratori.

5. *Colaborarea națională/internațională în cadrul proiectului – "Excelent"*.

La tematica proiectului sunt dezvoltate parteneriate active cu organizații din domeniu din țară (2) și de peste hotare (9) prin care au fost :

- elaborate noi propuneri de proiecte;
- realizat schimb de material;
- organizate în comun evenimente științifice și platforme de dialog.

Concluzii și recomandări:

Recomandări:

- sporirea ponderii tinerilor antrenării în echipa de cercetare, totodată recunoscând caracterul general al acestei probleme.

Concluzii

Proiectul are drept scop obiective de importanță majoră corelate direct cu prioritățile naționale și internaționale din domeniul biotehnologiilor agricole. Sarcinile trasate sunt unicate, atât prin tematică, cât și prin abordarea metodologică. Cercetările sunt realizate la un înalt nivel științific, prin integrarea complexă a studiilor genetice, de biologie moleculară, ameliorare a plantelor și geonomice. Aspectul inovativ și noutatea științifică sunt reflectate în 40 de lucrări științifice, inclusiv 1 monografie, 13 articole în reviste recenzate din străinătate și țară. Membrii echipei sunt specialiști cu recunoaștere națională și internațională, care au asigurat realizarea unui parteneriat eficient dintre cercetare - mediul de afaceri. De un impact major poate fi remarcat atelierul (webinar-ul): *Sunflower genetic resources for breeding: germplasm evaluation and conservation*, organizat în colaborare cu Asociația Internațională a floarii-soarelui, care a avut drept scop stabilirea unui dialog științific activ și consolidarea parteneriatelor pe subiecte cu referire la cele mai mari colecții de germoplasmă de floarea-soarelui din lume, inclusiv Republica Moldova, eveniment la care au participat 170 de persoane din 26 țări. Elaborările cu aspect practic sunt orientate spre reducerea riscurilor cauzate de patogeni la floarea-soarelui, sporirea sustenabilității ramurii prin integrarea rezultatelor cercetărilor științifice în circuitul valoric.

Se recomandă aprobarea rezultatelor obținute în baza proiectului și finanțarea etapelor următoare.

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Boris Găină

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc